

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Державного закладу
«Південноукраїнський
національний педагогічний
університет імені
К. Д. Ушинського»
_____ Андрій КРАСНОЖОН
» *Квітень* _____ 2026 року

ВИСНОВОК

про дисертацію здобувачки наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» **Тетяни Віталіївни Штайнер** з теми «**Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу**».

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Галіцян Ольга Анатоліївна.

**Витяг з протоколу № 8
засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
імені К. Д. Ушинського»**

від 23 квітня 2026 року

На засіданні були присутні: голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева, учений секретар наукового (фахового) семінару, кандидат педагогічних наук, доцент І. О. Бартенева, доктори педагогічних наук, професори В. А. Балакірева, Л. І. Березовська, І. А. Княжева, О. А. Листопад, Т. Ю. Осипова, І. О. Пальшкова, О. В. Попова, Н. М. Черненко, О. І. Ордановська, кандидати педагогічних наук, доценти О. А. Галіцян, І. С. Артемьєва, Л. А. Колбіна, Л. Г. Яновська, А. О. Яновський. Запрошена: кандидат педагогічних наук Я. М. Твердохлібова.

СЛУХАЛИ: Обговорення дисертації здобувачки наукового ступеня Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» Тетяни Віталіївни Штайнер з теми

«Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу» зі спеціальності 015 Професійна освіта.

ВИСТУПИЛИ:

Голова наукового (фахового) семінару, доктор педагогічних наук, професор Т.І Койчева: пропоную присутнім заслухати доповідь здобувачки наукового ступеня Тетяни Штайнер за матеріалами дослідження і висловити свою думку щодо представлені роботи.

Тему дисертації затверджено (протокол № 3 від 10 жовтня 2018 року) та скориговано (протокол № 11 від 26 березня 2026 року) вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Тетяна Штайнер: Шановні члени наукового семінару! Вашій увазі пропонуються результати дисертаційного дослідження з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу».

Мета дослідження полягала у теоретичному обґрунтуванні й експериментальній апробації педагогічних умов й експериментальної педагогічної моделі та методики формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу.

У дисертації визначено, що дизайн-освіта, вирізняючись фундаментальністю й певним рівнем інерційності зберігає й узмістовлює традиції й канони класичної школи технічної естетики й конструкційного проектування, стабілізує й гармонізує духовну аксіоматику культури. Водночас, змістова, організаційна та інституційна варіабельність дизайн-освіти виступають джерелом динаміки й еволюційного розвитку багатьох аспектів естетичної, мистецької та художньої культури соціуму.

У дисертації встановлено, що професійна культура майбутніх дизайнерів є системно-динамічним, полікомпонентним, індивідуально-згенерованим професійним конструктом, що: детермінується соціокультурною подієвістю й естетично-гармонізувальним значенням сучасної дизайн-освіти; віддзеркалює траєкторію трансферу культурозбагачувальних координат в професійно-дизайнерський та корпоративно-творчий кластер самореалізації дизайнера; забезпечується синтезуванням Я-ідентичності, універсальної в контексті фахово-творчої активності компетентності, смисложиттєвих, сенсоутворювальних, професійно-світоглядних й інтеріоризованих ціннісних настанов дизайнера; продукується прагненням фахівця до самотворення й акмефьючерингу в професійно-творчій діяльності та віддзеркалює найвищий рівень аксіологічного (культурно-детермінований модус самоактуалізації) та акмеологічного (модус соціально-культурної зрілості) зростання дизайнера.

У дослідженні було доведено, що професійна культура реалізує соціокультурно-відтворювальну, регулятивно-аксіологічну, семіотично-інформаційну функції в системі становлення Я-концепції майбутніх дизайнерів, підготовки до професійної дизайн-діяльності.

Структуру професійної культури майбутніх дизайнерів розкрито синтетичною органікою інтрапрофесійного, аксіологічно-настановного, екстрапрофесійного компонентів.

Інтрапрофесійний компонент фіксує ментально-персональні та культурно-детерміновані особистісні проєкції фахівця, його індивідуальні інтенції на самореалізацію в професії; конструює потенціальний маршрут «саморуку» спеціаліста до метадетермінації в проєктній, дизайнерській, естетичній, мистецькій, технічно-технологічній діяльності.

Аксіологічно-настановний компонент синтезує цілісність Я-професійного фахівця та компетентнісного фундаменту його професіоналізму, забезпечує інтеграцію фахово-унормованих вимог до професіогенезу дизайнера та його свідомого світоглядного ставлення до ролі дизайнерської діяльності у загальному соціокультурному кластері.

Екстрапрофесійний компонент професійної культури віддзеркалює здатність фахівця активізувати позадосвідні, когнітивно-варіабельні та емоційно-почуттєві реакції на способи розв'язання професійних завдань, гнучкість та нелінійність його мислення, настанову на самопроєктування в корпоративному дизайнерському середовищі.

У дослідженні фундаменталізовано потенціал акмеологічної методології для формування професійної культури майбутніх дизайнерів.

Акмеологічний підхід до процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів тлумачено у дослідженні як синтез методологем, що фіксують засадничі науково-забезпечені параметри орієнтації майбутнього спеціаліста на акме-вдосконалення, що динамізується у акмепрофесіогенезі невинно і наскрізно, увиразнюючи артефакти професійної культури, відтворюючи релевантні її специфіці функції.

Доведено, що забезпечення процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів досягається реалізацією педагогічних умов, що синтезовано в єдиній експериментальній педагогічній моделі, що реалізується за спеціально розробленою методикою. Такими педагогічними умовами названо: активізація інтенційного та мотиваційного прагнення майбутніх дизайнерів розробляти індивідуальні стратегії дизайнерської діяльності на культуровідповідних засадах; концентрація фокусу міждисциплінарних зв'язків у системі професійної підготовки студентів на культуровизначальному сегменті професійної дизайнерської діяльності; конструювання культуротворчого розвивального акме-середовища в закладі вищої освіти.

Розроблено експериментально-діагностувальний апарат для моніторингу стану сформованості професійної культури майбутніх дизайнерів: фахово-детермінований критерій із показниками: розвиненість художньої ментальності майбутніх дизайнерів, сформованість їх проєктно-дизайнерської культури, наявність акме-інтенції на самодетермінацію в професії; гносеологічно-орієнтований критерій з показниками: усвідомлення студентами ціннісних засад дизайнерської діяльності в розрізі загального соціокультурного кластера; обізнаність із культурологічною

варіабельністю та змістово-фаховим функціоналом дизайнерсько-професійної діяльності, способами її реалізації в мистецькому просторі; сформованість універсально-фахової компетентності майбутніх дизайнерів; інтегральний критерій із показниками: наявність у майбутніх дизайнерів емоційної резильєнтності, автономність їхнього мислення, сформованість корпоративно-творчої самоідентичності студентів.

Схарактеризовано рівні сформованості професійної культури в експерименті за такими номінаціями: активно-самоусвідомлений, репродуктивно-актуалізований, пасивно-інтуїтивний.

Розроблено, науково обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність експериментальної педагогічної моделі (методологічно-відтворювальний, змістово-збагачувальний, результативно-параметризований блоки).

Розроблено методику формування професійної культури майбутніх дизайнерів (синтезувально-інтенціональний, компетентнісно-відтворювальний, конвергентно-самоактуалізаційний етапи). Кожен етап методики характеризувався локальними можливостями впливу на інтрапрофесійний, екстрапрофесійний та аксіологічно-настановний компоненти, проте був насичений акмеологічним контентом, акмеологічною аксіоматикою й систематикою.

З'ясовано, що реалізація моделі та методики формування професійної культури майбутніх дизайнерів з поетапним упровадженням визначених педагогічних умов, сприяли значному покращенню результатів експериментальної групи порівняно з контрольною групою. На прикінцевому етапі експерименту в експериментальній групі зафіксовано 17,6% респондентів із активно-самоусвідомленим рівнем (у контрольній групі – 10,4%). Для 67,6% респондентів експериментальної групи був притаманний репродуктивно-актуалізований рівень (у контрольній групі – 18,9%). Пасивно-інтуїтивний рівень виявлено у 14,8% респондентів експериментальної групи (у контрольній групі – 70,7%). Ефективність розробленої методики підтверджено методами математичної статистики, а саме критерію однорідності Пірсона χ^2 (хі-квадрат).

Проведене дослідження не висвітлює всіх аспектів проблеми формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу. Перспективи подальшого опрацювання проблеми вбачаємо у розробленні спеціальної технології розвитку професійної культури магістрів-майбутніх викладачів дизайнерських спеціальностей.

Дякую за увагу!

Після доповіді було поставлені запитання.

Доктор педагогічних наук, професор І. А. Княжева: Тетяно Віталіївно, у дослідженні ви формували професійну культуру майбутніх дизайнерів лише засобами акмеологічного підходу? Чи урахували інші?

Тетяна Штайнер: Дякую! У дослідженні процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів було ураховано культурологічний методологічний підхід, що дозволив позиціонувати

визначальний характер «вбудованості» дизайн-освіти у соціокультурний контекст епохи, фіксувати унікальність дизайнерського мистецтва, поза відмови від його універсальності, як культурного феномену.

В межах культурологічного підходу, що є увиразником механізмів культурної інтроспекції як способу пізнання, набуває пріоритетного значення синтетичний метод дослідження явищ. Синтетичний метод дозволяє вивчити способи проектування освітніх парадигм інтегративним і комплексним шляхом. Саме генералізоване значення та функціонал синтетичного алгоритму пізнання виявляє системну цілісність і синергію дослідницької стратегії вивчення професійної культури дизайнера. Саме культурологічна методологія, шляхом системної інтеграції всіх знань про культуру, її фахово-марковані інваріанти, вможливує репрезентацію професійної культури майбутніх дизайнерів, її структурних складників. Культурологічний підхід також надав цілісного дослідницького уявлення про діалектику співставлення елементів системи вищої освіти, системи конструювання мистецького простору та системи культурних практик у галузі дизайну.

Доктор педагогічних наук, професор Т. І. Койчева: Розкажіть більше про поняття акмефьючеринг. Яким чином ви використовували його механізми у роботі?

Тетяна Штайнер: Дякую! Хочу зазначити, що акмефьючеринг, як міждисциплінарне поняття, введено у науково-педагогічний дискурс відносно недавно. У широкому значенні акмефьючеринг це здатність фахівця свідомо та цілеспрямовано здійснювати прогнозування процесів самотворення та самореалізації в професійній площині. Акмефьючеринг ми визначили у дисертації як механізм, що дозволяє дизайнеру розробляти стратегії власного професійного зростання, вдосконалення, самокорекції, адаптації до змін та досягати високих результатів у майбутньому. Акмефьючеринг як процес, поєднує властиві акмеології принципи самореалізації індивіда із «футурологічними» (очікуваними, запланованими) методами передбачення, дозволяючи моделювати можливі сценарії розвитку в умовах інформаційного суспільства. Такий підхід сприяє формуванню фахівцем стратегій власного професійного зростання, вдосконалення, самокорекції, адаптації до змін та досягненню високих результатів у майбутньому.

Доктор педагогічних наук, професор О. А. Листопад: Тетяно Віталіївно, яким чином ви тлумачили поняття «розвивальне акме-середовище»?

Тетяна Штайнер: Дякую! У дисертації ми визначили розвивальне акме-середовище як корпоративно-партнерський мікросоціум, в якому постійно реалізується вся палітра позитивного впливу на формування професійної культури майбутніх дизайнерів в єдності її компонентів.

Розвивальне акме-середовище активізує «рух» майбутніх дизайнерів до акме-вершин професіоналізму, визначає маршрут їх суб'єктної самореалізації як особистостей, професійної самореалізації як дизайнерів.

Розвивальне акме-середовище позитивно вплинуло на власний творчий потенціал майбутніх дизайнерів.

Доктор педагогічних наук, професор Л. І. Березовська: Тетяно Віталіївно, за якими принципами ви розробляли структуру професійної культури майбутніх дизайнерів та визначали її компоненти?

Тетяна Штайнер: Дякую! Здійснюючи декомпозицію цілісного явища професійної культури майбутніх дизайнерів відповідно системного та синергетичного методологічних підходів, можемо назвати низку принципів, що допомогли глибше розкрити структурну організацію феномена. Такими принципами називаємо: принцип плюралізму векторів реалізації артефактів професійної культури дизайнера; принцип імперативного розуміння креативності професіоналізму дизайнера як складника його професійної культури; принцип динамізму у розумінні способів реалізації творчого потенціалу дизайнера як суб'єкта професійної культури; принцип співмірності змісту професійної дизайнерської діяльності фахівця та змісту його професійної культури.

Доктор педагогічних наук, професор В. А. Балакірєва: Тетяно Віталіївно, розкажіть більше про сучасний стан дизайн-освіти в Україні.

Тетяна Штайнер: Дякую! У дисертації ми опрацьовували специфіку дизайн-освіти з опорою на її складний «нелінійний» характер, широту та динаміку розвитку. Нелінійність та соціокультурну динаміку сучасної дизайн-освіти в Україні ми пов'язуємо із появою інноваційних культурних та мистецьких течій, авторських ідей, нових технологічних рішень, які поступово вдосконалюються й фундаменталізуються в загальній освітній моделі України.

За результатами аналізу наукового фонду ми встановили, що з'являються нові авторські мистецькі школи, стабілізуються всесвітньо відомі школи видатних дизайнерів, нові течії в мистецтві дизайну відтворюють вагомий соціокультурний та мистецький сегмент загальної феноменології Української Культури.

Кандидат педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська: Тетяно Віталіївно, яким чином ваше уявлення про сутність культури особистості дизайнера вплинуло на розробку концепції дисертаційного дослідження?

Тетяна Штайнер: Дякую! Концепція нашого дослідження ураховує закономірний характер конгруентності культури особистості та іманентно властивого їй прагнення автономно, свідомо і цілеспрямовано конструювати маршрут самореалізації, траєкторію індивідуального акме-розвитку. Культура дизайнера визначена конгломератом аксіоматичних, соціокультурних, світоглядних та творчих позицій, ментальності, галузевих оформлених знань і вмінь, що стимулюють потяг фахівця-дизайнера до самотворення в мистецькому і культурно-естетичному просторі. Переконані в тому, що культура особистості дизайнера віддзеркалює «сенсову наповненість» та «світоглядний устрій» життєдіяльності людини, забезпечує генералізацію інтелектуальної сфери фахівця та пріоритетність його професійної свідомості, позначає «міру» гармонії та оптимуму в

особистісному розвитку дизайнера. Отже, у нашому дослідженні культура особистості дизайнера тлумачена як кумулятивна характеристика, що забезпечує органіку та цілісність, соціокультурну концептуалізованість творчого розвитку, мистецького самовираження, культурного позиціонування дизайнера.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова: Розкрийте більш детально принципи, за якими акмеологічний підхід реалізується у процесі формування професійної культури майбутніх дизайнерів.

Тетяна Штайнер: Дякую. У дисертації, принципами, за якими реалізується акмеологічний підхід у формуванні професійної культури майбутніх дизайнерів ми визначили:

- принцип пріоритетності акмеологічної оптики у дослідженні акмеогенезу майбутніх дизайнерів та їх професійно-культурного позиціонування;
- принцип категорійної та значеннєвої мозаїчності концепта «професійна культура дизайнера»;
- принцип уявлення психоментальні природи еволюції професійної культури майбутніх дизайнерів, іманентного характеру їх акмеогенезу;
- принцип об'єктивації професійної культури як світоглядної універсали акмеогенезу майбутніх дизайнерів;
- принцип онтологічної й феноменологічної зв'язності параметрів акмеогенезу та культурного позиціонування майбутніх дизайнерів;
- принцип свідомої, індивідуальної та універсальної (духовно-екзистенційної) активності майбутніх дизайнерів у формуванні професійної культури.

Доктор педагогічних наук, професор Л. А. Колбіна: Тетяно Віталіївно, розкажіть більше про тематичне наповнення розробленого вами курсу та мету його впровадження в систему підготовки майбутніх дизайнерів.

Тетяна Штайнер: Дякую. Вибіркова дисципліна ОПП «Професійна культура дизайнера: акмеологія та праксис» в межах педагогічного експерименту відігравала роль концентратора фокусу міждисциплінарних зв'язків, що мали принципове значення у розрізі реалізації педагогічних умов формування професійної культури майбутніх дизайнерів. Цілеорієнтованість, тематичне наповнення курсу, орієнтація на самостійність студентів забезпечувалась такими характеристиками: артикульованість знань студентів про сутність і роль професійної культури у становленні Я-концепції та професіоналізму дизайнера; органічний характер репрезентації інформації про гармонію і синхронність акмеорозвитку дизайнера та його професійно-культурне позиціонування; гнучкість інформаційних блоків, що репрезентують сутнісні характеристики професійної культури дизайнера у фокусі його акмеологічного розвитку; варіативний характер та багатовимірність дидактичних одиниць курсу, що забезпечили адаптивність навчального контенту і водночас гнучкість контексту репрезентації інформації про професійну культуру дизайнера;

широта актуалізації навчальної інформації, що забезпечила оптимальну зацікавленість студентів у навчальний процес, зберігаючи емоційну інтенційність у набутті нової інформації; трансферабельний характер дидактичної інформації, що є адаптивною для висвітлення різному контингенту студентів; категорійна і термінна цілісність, що забезпечила органіку професійно-маркованої та контекстно-необхідної лексики майбутніх дизайнерів; відмова від декларативного характеру дидактичних одиниць та інформації, надання навчальному матеріалу більшої суб'єктної орієнтованості, за рахунок посилення індивідуально-творчого характеру самовираження студентів.

Зміст дисципліни розкрито такою тематикою: Тема 1. Професійна культура дизайнера у розрізі мистецького, культурного, творчого позиціонування фахівця; Тема 2. Професійна культура дизайнера у лексичному, категорійному, галузево-варіабельному змістовленні; Тема 3. Професійна культура дизайнера: інтрапрофесійний вимір. Тема 4. Професійна культура дизайнера у розмаїтті акмеологічного розвитку фахівця.

В обговоренні взяли участь:

Науковий керівник, кандидат педагогічних наук, доцент О. А. Галіцан: Упродовж роботи над темою дисертантка опрацювала велику кількість наукових джерел, проаналізувала освітньо-професійні програми підготовки майбутніх дизайнерів. Спираючись на власний досвід, дисертантка сформулювала специфіку професійної діяльності майбутніх дизайнерів, довела пріоритетність акмеологічної методології для формування інтрапрофесійного, екстрапрофесійного та аксіологічно-настановного компонентів професійної культури. У ході роботи над дисертацією Тетяна Штайнер виявила дбайливість та послідовність у науковому обґрунтуванні власних умовисновків, продемонструвала стійку професійну позицію в обстоюванні власних наукових матеріалів. Принциповість та наполегливість в реалізації власної наукової позиції, ґрунтовний науковий аналіз сучасних науково-педагогічних джерел дозволив дисертантці розробити наукове підґрунтя (методологічні принципи, педагогічні умови, експериментальну педагогічну модель) та методичне забезпечення для роботи зі студентами.

Науковий доробок дисертантки здобув схвальної оцінки на численних міжнародних конференціях, нею опубліковано достатню кількість наукових статей у фахових виданнях України та у міжнародному науковому журналі.

Уважаю, що дисертаційне дослідження Тетяни Штайнер з теми «Формування професійної культури майбутніх учителів дизайнерів засобами акмеологічного підходу» вирізняється науковою новизною та практичною значущістю, а отже може бути рекомендовано до здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент А. О. Яновський:

На сучасному етапі розвитку мистецтва дизайнерська практика охоплює багатогранний спектр функцій. Серед них варто виокремити: конструювання промислових виробів; художньо-естетичне та декоративне оформлення друкованої продукції; стильове моделювання вітрин, інтер'єрів, архітектурних споруд, ландшафтів і торговельних маркерів; естетично вивірене створення деталей інтер'єру, панно, стендів, декоративних та мистецьких інсталяцій; формування візуальної ідентичності вебресурсів та інших цифрових продуктів; дизайн-проектування предметів легкої промисловості.

Сучасний дизайнер має не лише інтегрувати різні види та жанри мистецтва, а й чітко фіксувати культурологічну значущість дизайнерської продукції, свідомо ставитись до їх соціокультурного значення, активізувати власні аксіологічні диспозиції.

Дисертаційне дослідження Тетяни Штайнер вирізняється дотриманням логіки здійснення наукової розвідки, коректним послуговуванням методологією наукового пошуку, розумністю аналізу та послідовністю умовисновків.

Методологія дослідження ґрунтується на коректному аналізі стану сучасної дизайн-освіти в Україні. Дисертантка стверджує, що змістова, організаційна та інституційна варіабельність дизайн-освіти виступають джерелом динаміки й еволюційного розвитку багатьох течій естетичної, мистецької та художньої культури соціуму.

Перший розділ дисертації «Теоретична та методологічна проєкції дослідження процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу» розкриває аналітико-синтетичні висновки щодо концептуального значення та галузевоваргументованого смислу феномена «професійна культура», як фахово-маркованого різновиду загальнонаукового концепта «культура». Репрезентовано результати аналізу джерельної бази з проблеми дослідження, опрацьовано методичний фонд та перспективи гіпотетизації й прогностики у розрізі специфікування прикладних маршрутів реалізації педагогічного експерименту.

У другому розділі дисертації «Методично-організаційні та експериментальні основи процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу» розкрито параметри емпіричного опрацювання проблеми дослідження.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні про дієвість таких педагогічних умов: активізація інтенційного та мотиваційного прагнення майбутніх дизайнерів розробляти індивідуальні стратегії дизайнерської діяльності на культуровідповідних засадах; концентрація фокусу міждисциплінарних зв'язків на культуровизначальному сегменті професійної дизайнерської діяльності; конструювання культуротворчого розвивального акме-середовища в закладі вищої освіти.

Представлено розуміння сутності процесу моделювання в методологічному та науково-педагогічному значенні, зафіксовано вектори

змодельованого процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів в освітньому просторі ЗВО. Описано педагогічний експеримент з формування професійної культури майбутніх дизайнерів, верифіковано його результати експериментальним шляхом.

Дисертаційна робота містить педагогічно аргументовану й релевантну сучасним тенденціям підготовки майбутніх дизайнерів методику формування професійної культури. Кожен етап розробленої методики характеризується локальними можливостями впливу на інтрапрофесійний, екстрапрофесійний та аксіологічно-настановний компоненти феномена, проте насичений акмеологічним контентом, акмеологічною аксіоматикою й систематикою.

Оцінюємо позитивно алгоритм репрезентації етапів методичної роботи, кожен етап методики описано з акцентом на дидактичний, змістовий та акмеологічний фокус.

Отже, маємо підстави стверджувати, що результати дослідження підтверджуються інтенсивністю методологування та застосуванням змістово-конструкційних положень педагогічної науки та освітньої практики, дотриманням ґрунту педагогічної евристики та інноватики, валідністю експериментальних методів, достовірністю емпіричних даних.

Вражає широка апробація дослідження. Матеріали дисертації висвітлено у 41 публікації авторки, із них: 2 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus / Web of Science; 9 – у фахових виданнях категорії Б з педагогіки; 3 статті – у наукових періодичних виданнях інших держав.

Критичних зауважень до роботи не маємо, проте деякі аспекти дисертаційної роботи потребують додаткового уточнення дисертанткою.

1. Описуючи сутність акмеологічного підходу до формування професійної культури майбутніх дизайнерів авторка послуговується категоріями: акмеогенез, акме-інтенція, акмефьючеринг. Зважаючи на їх інноваційність, у науковій новизні слід зазначити, в якому контексті поняття було уточнено.

2. Термінологічно-категорійний апарат дисертації представлений широко, насамперед через складність концепта «культура» та акмеологічного підходу, який обрано пріоритетним для процесу формування професійної культури майбутніх дизайнерів. Тому, доцільним вважаємо введення до розділу окремого параграфу, що присвячений аналізу основних понять.

3. У підрозділі 1.2 дисертації описано функції, що відтворює професійна культура в загальній системі Я-концепції дизайнера. Проте, про функції не йдеться в описі формувального етапу експерименту. Визначені функції слід також внести до графічного зображення моделі.

4. Методики, що використовує дисертантка для діагностування показників сформованості професійної культури майбутніх дизайнерів описано в параграфі 2.3 повністю у текстовому форматі. Зважаючи на те, що

переважна більшість методик є апробованими і загально визнаними, присвячувати їх опису майже 14 сторінок тексту не є доцільним.

5. Формувальний експеримент ілюстровано більш ніж сорока рисунками. Їх систематизація у додатках у вигляді альбому чи каталогу видається більш корисною для унаочнення форм роботи зі студентами.

6. Одним із вагомих методичних надбань дисертантки є розроблена робоча програма вибіркового компонента для бакалаврів спеціальності В 2 Дизайн. Слід вказати, які частини змісту чи тематики можна використовувати і впроваджувати у підготовку фахівців споріднених спеціальностей – 015 Професійна освіта (Дизайн), 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології) або інших.

7. У тексті дисертаційної роботи трапляються окремі орфографічні та пунктуаційні помилки, невдале технічне оформлення табличного матеріалу. Разом із тим, це не порушує сприйняття тексту.

Зважаючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертаційної роботи, обґрунтованість, достовірність, теоретичну та практичну значущість отриманих результатів, можна вважати, що дисертація Тетяни Штайнер має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам. Після усунення недоліків можна рекомендувати роботу до подання в спеціалізовану раду за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Рецензент, кандидат педагогічних наук, доцент І. О. Бартенєва:

Формування професійної культури фахівців творчого профілю є нагальною потребою сучасності, адже в умовах активної технократизації суспільства увага зосереджується переважно на технологіях та інноваційних інструментах, тоді як культурний вимір часто залишається поза увагою. Усвідомлення значення культури як духовного фундаменту професійної діяльності допомагає майбутнім митцям і дизайнерам не лише опанувати технічні навички, а й зберігати гуманістичні орієнтири, що забезпечують гармонійний розвиток особистості та її акме-становлення. Отже, можемо говорити про актуальність започаткованої теми.

Дисертаційна робота виконана відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

У дослідженні вперше науково обґрунтовано концептуальний зміст феномена «професійна культура майбутніх дизайнерів», схарактеризовано компоненти її структури: екстрапрофесійний, інтрапрофесійний та аксіологічно-настановний компоненти

Доцільними вважаємо обрані дисертанткою педагогічні умови, що забезпечують формування професійної культури майбутніх дизайнерів: активізація інтенційного та мотиваційного прагнення майбутніх дизайнерів розробляти індивідуальні стратегії дизайнерської діяльності на

культуровідповідних засадах; концентрація фокусу міждисциплінарних зв'язків у системі професійної підготовки студентів на культуровизначальному сегменті професійної дизайнерської діяльності; конструювання культуротворчого розвивального акме-середовища в закладі вищої освіти.

Ґрунтовно, багатоаспектно і широко висвітлено акмеологічний методологічний підхід, визначено принципи, за якими він реалізується в процесі формування професійної культури майбутніх дизайнерів.

Заслуговує схвалення розроблена методика формування професійної культури майбутніх дизайнерів. Кожен етап ґрунтовно описано, сформульовано центральну дидактичну мету і одночасно – розвивальну проєкцію в межах впливу на компоненти професійної культури майбутніх дизайнерів.

Синтезувально-інтенціональний етап спрямований на концептуалізацію світоглядної настанови майбутніх дизайнерів, компетентісно-відтворювальний етап покликаний упорядкувати знанневий фонд студентів, систематизувати їх знання про акмеогенез дизайнера, особливості акме-розвитку фахівця. Конвергентно-самоактуалізаційний етап методики присвячено закріпленню в свідомості майбутніх дизайнерів акмеологічної аксіоматики, параметрії акме-розвитку.

Проведений педагогічний експеримент насичений різноманітними формами роботи зі студентами, розроблено відеолекторій, програму організації педагогічної майстерні, розроблено графічні матеріали для складання портфолію, спеціально підготовлено плакати, інфографіку, каталоги робіт студентів.

Розроблено робочу навчальну програму вибіркового компонента освітньо-професійної програми першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності В2 (022) Дизайн «Професійна культура дизайнера: акмеологія і праксис».

Очевидно, що формувальний експеримент базується на практичному досвіді авторки, її безпосередній навчальній та виховній роботі зі студентами.

Відмічаємо широку апробацію матеріалів дослідження, які висвітлено у 41 публікації авторки, із них: 2 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus / Web of Science; 9 – у фахових виданнях категорії Б з педагогіки, 3 – у наукових періодичних виданнях інших держав, 27 – праць апробаційного характеру.

Не применшуючи значення теоретичних положень дисертаційної роботи для системи підготовки майбутніх дизайнерів і вагомості проведеної методичної роботи, висловимо низку зауважень.

1. Анотація до роботи представлена занадто широко, подано визначення основних категорій, описано зміст всіх етапів методики, надано пояснення щодо вибору різних підходів і принципів для проведення педагогічного експерименту. На нашу думку, анотацію слід суттєво скоротити. Те саме стосується і вступу, адже в ньому не має бути

обґрунтувань, конкретизації понять і характеристик, що містяться в основному тексті роботи.

2. Висновки до першого розділу подано не зовсім коректно, фактично дублюється текст із загальних висновків. Отже, їх треба переробити з акцентом саме на зміст розділу.

3. Звужено представлено публікації авторки в самому тексті дисертації. Всі позиції, подані в статтях мають бути відображено в основному тексті.

4. Параграф 2.2 містить інформацію про критерії та показники сформованості професійної культури майбутніх дизайнерів. За логікою дослідження їх має бути подано в змісті параграфу 1.2. про сутність і структуру професійної культури дизайнерів.

5. Зважаючи на значний обсяг проведеної методичної роботи, велику кількість форм роботи зі студентами, кількість графічного матеріалу – логіку і структуру опису формувального етапу експерименту слід переосмислити. Можливо доцільно перенести частину матеріалу у додатки.

6. У другому розділі роботи багато табличного матеріалу, діаграм, порівняльних таблиць, деякі з яких потребують технічного доопрацювання і більш розгорнутого опису.

Не зважаючи на висловлені зауваження, дисертаційне дослідження Штайнер Тетяни Віталіївни з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу» є актуальним, самостійним, ґрунтовним, комплексним. Дисертація вирізняється авторською позицією і серйозною методичною підтримкою.

З опорою на вищезазначене, дисертаційна робота Штайнер Тетяни Віталіївни після виправлення висловлених зауважень може бути подана до розгляду і захисту в спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Рецензент, кандидат педагогічних наук Я. М. Твердохлібова:

Актуальність і необхідність формування професійної культури майбутніх дизайнерів визначається тим, що саме вона забезпечує їхнє становлення як творчих і соціально відповідальних фахівців, сприяє професійному зростанню, формуванню цілісної Я-концепції та усвідомленню власної ролі у суспільстві, інтегрує національні та загальнолюдські культурні орієнтири, розвиває ментальність і здатність до культуротворення в мистецьких практиках, а також формує мистецьку грамотність, що є основою художнього мислення, естетичного смаку та високого рівня компетентності у сфері дизайн-мистецтва. Відтак, професійна культура виступає не лише результатом здобуття освітньої та професійної кваліфікації, а й стратегічним ресурсом особистісного та професійного розвитку майбутніх дизайнерів. Отже, вибір теми дослідження заперечень не викликає.

У дисертаційному дослідженні феноменологія культурної редукції суб'єктного профілю майбутніх дизайнерів опрацьовується на фундаменталіях дизайн-освіти, що наразі перебуває у стані трансформації й

оновлення, реструктуризується й осучаснюється відповідно тенденцій цифровізації, технологізації, технократизації, стандартизації.

Саме через це, звернення Тетяни Штайнер до людинотвірних та культуротвірних координат професійної дизайнерської діяльності допомагає протистояти надмірній об'єктивізації та формалізації. Обраний дисертанткою вектор розгляду проблеми дозволяє зберегти аксіоматику суб'єктного виміру дизайну і творчості, технічної естетики і креативності, як артефактів соціокультурного й загального мистецького простору.

Дисертаційна робота вирізняється логічною та чіткою структурою, відповідає встановленим вимогам щодо оформлення. Текстологічне та графічне оформлення коректне. Стилістика умовисновків вирізняється виваженістю і точністю, системністю логіки «від одиничного до загального». Рукопис містить необхідні наукознавчі параметри, що вможливають повноцінне викладення матеріалу, його розуміння та «прочитання».

Професійну культуру майбутніх дизайнерів у дисертації описано з опорою на власний освітній, професійний дизайнерський та викладацький досвід авторки. У межах теоретичного розділу проаналізовано варіативність дизайн-освіти в Україні, висвітлено підходи до конструювання освітньо-професійних програм в різних ЗВО.

У дослідженні професійну культуру майбутніх дизайнерів специфіковано як синтетичний конструкт, що уналежнює інтрапрофесійний, екстрапрофесійний та аксіологічно-настановний компоненти. До структури феномена віднесено інтернальні фахово-марковані, екстернальні суб'єктні та ціннісно-забарвлені світоглядні якості, компетентності та властивості майбутніх фахівців у галузі дизайну.

Впевненим і виваженим можемо назвати вибір методологічної стратегії розробки проблеми формування професійної культури майбутніх дизайнерів. Дисертантка апелює до потужного потенціалу акмеологічної методології та доводить її пріоритетну роль у формуванні професійної культури майбутніх дизайнерів.

Структурне наповнення професійної культури майбутніх дизайнерів синхронізовано із розвивальними позиціями визначених у дослідженні педагогічних умов, що забезпечують формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу.

Керуючись змістовим наповненням професійної культури майбутніх дизайнерів, дисертанткою розроблено критеріально-показникову базу для здійснення повноцінного, алгоритмізованого й опційно-варіабельного педагогічного експерименту.

Вагомим, потужним і стратегічно важливим для інноватизації галузі професійної дизайн-освіти вважаємо методичні напрацювання дисертантки.

Авторкою розроблено педагогічну модель і методику формування професійної культури майбутніх дизайнерів за принципами акмеологічної методології.

На нашу думку, модель процесу формування професійної культури виступає стратегічно-цільовим контуром, параметричним і проєктним абрисом, що надає цілісного уявлення про цілевизначення, технологічний функціонал, методичний і дидактичний інструментарій для роботи зі студентами.

Практичне значення дисертаційної роботи вбачаємо у спеціальній методичній системі формування професійної культури майбутніх дизайнерів.

У межах синтезувально-інтенціонального етапу методики відбувалась систематизація знань студентів про способи самотворення дизайнера в культурній та мистецькій проєкціях.

На компетентісно-відтворювальному етапі методики забезпечено набуття студентами вмінь проєктувати власний професійний дизайнерський репертуар на культуровідповідних засадах

Концептуальним центром і смисловим ядром авторської методичної ідеї Тетяни Штайнер є конвергентно-самоактуалізаційний етап методики.

Саме в межах цього етапу здійснювалось конструювання культуротворчого розвивального акме-середовища; набуття студентами первинного досвіду розробляти персонально-значущі стратегії позиціонування соціокультурної аксіоматики в професійній діяльності дизайнера.

Верифікація ефективності педагогічного експерименту за допомогою методів математичної статистики довела вагомий вплив педагогічних умов, методичної системи та авторських дидактичних матеріалів на компоненти професійної культури майбутніх дизайнерів.

Оцінюючи позитивно теоретичні та практичні зусилля здобувачки, висловимо низку зауважень і побажань.

1. Підрозділ 2.2. дисертації розкриває результати системної аналітики концепта «культура» за особистісним, соціологічним, психологічним і філософським підходом. Значний обсяг інформації, поданий у параграфі доцільно було б частково перенести в додатки у вигляді таблиці або іншого способу порівняння дефініцій культури.

2. У підрозділі 1.3. дисертації представлено глибокий аналіз акмеологічної методології, доведено її потенціал для формування професійної культури майбутніх дизайнерів. Водночас, авторка звертається до принципів культурологічного методологічного підходу, описує його ключові закономірності. Проте, у завданнях дослідження про це не йдеться.

3. У межах міждисциплінарної інтеграції слід вказати назви освітніх компонентів обов'язкового та вибіркового блоків ОПП, зміст яких було трансформовано в межах педагогічного експерименту.

4. Рукопис містить нечисленні технічні огріхи, одруки, стилістичні неточності (сторінки 31, 44, 69, 87, 111).

Висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки роботи. Дисертаційне дослідження Тетяни Штайнер з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного

підходу» вважаємо вагомим внеском в теорію і практику підготовки майбутніх дизайнерів у ЗВО. Зважаючи на інноваційність дослідницької стратегії, широту методичних матеріалів, після виправлення зауважень робота може бути подана до розгляду і захисту у спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Доктор педагогічних наук, професор Т. Ю. Осипова:

Актуальність теми формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу зумовлена кількома взаємопов'язаними чинниками сучасного розвитку освіти, суспільства та креативних індустрій.

По-перше, дизайн сьогодні виходить далеко за межі суто естетичної діяльності й стає важливим інструментом соціальних, економічних і технологічних змін. Відповідно, зростає потреба у фахівцях, які володіють не лише професійними навичками, а й високим рівнем професійної культури – здатністю мислити системно, етично відповідально, творчо й інноваційно.

По-друге, сучасний ринок праці висуває підвищені вимоги до особистості дизайнера: конкурентоспроможність, здатність до саморозвитку, адаптивність до швидких змін, уміння працювати в міждисциплінарному середовищі. Саме тому традиційні підходи до підготовки фахівців уже не повною мірою задовольняють ці потреби.

У цьому контексті особливої значущості набуває акмеологічний підхід, який орієнтується на досягнення особистістю найвищого рівня професійного та особистісного розвитку («акме»). Його застосування у підготовці майбутніх дизайнерів сприяє: формуванню мотивації до самовдосконалення та професійного зростання; розвитку рефлексії, самосвідомості та креативного мислення; становленню індивідуального стилю професійної діяльності; інтеграції знань, умінь і цінностей у цілісну професійну культуру.

Я підтримую роботу, адже впевнена в її перспективному для осучаснення системи освіти характері.

Доктор педагогічних наук, професор О. І. Ордановська:

Обговорення теми формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу доцільно будувати як цілісну наукову дискусію, що розкриває її теоретичну значущість, методологічні засади та практичну цінність.

У центрі обговорення – розуміння того, що професійна культура дизайнера є складним інтегративним утворенням. Вона поєднує не лише фахові знання й уміння, а й систему цінностей, естетичний смак, етичні орієнтири, здатність до творчого самовираження та відповідальності за результати своєї діяльності. У сучасних умовах розвитку креативних індустрій цього вже недостатньо формувати стихійно – потрібні науково обґрунтовані підходи.

Саме тут у дискусії логічно перейти до акмеологічного підходу. Його сутність полягає в орієнтації на досягнення особистістю найвищого рівня

професійного й особистісного розвитку. У контексті підготовки дизайнерів це означає не просто навчити виконувати професійні завдання, а створити умови для розкриття індивідуального потенціалу, формування здатності до саморозвитку, рефлексії та побудови власної професійної траєкторії. Вирішення цих завдань відображено у представленому дослідженні, яке я з задоволенням підтримую.

Доктор педагогічних наук, професор В. А. Балакірева:

Слід зазначити, що актуальність теми посилюється необхідністю модернізації вищої освіти, орієнтації на студентоцентрований підхід і компетентнісну модель навчання. Акмеологічний підхід органічно поєднується з цими тенденціями, оскільки акцентує увагу на розвитку особистісного потенціалу здобувача освіти як суб'єкта власного професійного становлення.

Таким чином, дослідження формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу є актуальним, оскільки відповідає сучасним викликам креативної економіки, вимогам ринку праці та стратегічним напрямам розвитку освіти, забезпечуючи підготовку фахівців нового покоління. На моє переконання, робота є сучасною, змістовною, методично насиченою та за умови виправлення зауважень рецензентів, можна подавати до розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Доктор педагогічних наук, професор І. О. Пальшкова:

У ході обговорення варто також підкреслити практичну значущість дослідження. Використання акмеологічного підходу в освітньому процесі сприяє підготовці дизайнерів, які не лише володіють професійними компетентностями, а й здатні до безперервного самовдосконалення, інноваційної діяльності та адаптації до змін у професійному середовищі.

Водночас дискусія буде повною, якщо врахувати й певні обмеження: складність діагностики рівня професійної культури, необхідність підготовки викладачів до роботи в акмеологічній парадигмі, а також потребу в оновленні освітніх програм.

У підсумку обговорення доцільно наголосити, що формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу є перспективним напрямом педагогічних досліджень, який відповідає сучасним вимогам до фахівця творчої сфери та сприяє підвищенню якості професійної освіти. Вважаю роботу ґрунтовною, актуальною, самостійною, яку рекомендую до розгляду та захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Кандидат педагогічних наук, доцент Л. Г. Яновська:

Важливим аспектом обговорення є співвідношення акмеологічного підходу з іншими методологічними підходами. Його доцільно розглядати не як альтернативу, а як інтегративну основу, що підсилює компетентнісний, особистісно орієнтований і діяльнісний підходи. На відміну від них, акмеологічний підхід акцентує увагу на динаміці професійного зростання та досягненні «професійної зрілості».

Учений секретар наукового семінару, кандидат педагогічних наук, доцент І. О. Бартенева представила відомості щодо апробації основних положень дисертації, повноти опублікованих наукових результатів Тетяни Штайнер та проект рішення висновку.

Відомості про повноту надрукованих наукових результатів

Публікації у журналі, що входить до міжнародної наукометричних баз даних SCOPUS / WEB OF SCIENCE:

1. Halchenko, V., Skoryk, T., Bartienieva, I., Nozdrova, O., **Shtainer, T.**, & Snyatkova, T. The Technology of Forming the Professional Culture of Future Teachers: from Reflection to Creativity [Технологія формування професійної культури майбутнього вчителя: від рефлексії до творчості]. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2022. V.14(4 Sup.1), pp.36-57.
DOI : <https://doi.org/10.18662/rrem/14.4Sup1/658>

URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/5311>

2. Maksymchuk, A., Shvets, O., **Shtainer, T.**, Petrova, I., Kravchenko, N., & Abramova, O. Developing Art and Graphic Skills among Future Designers: An Integrative Principle and A Methodical Model [Розвиток художньо-графічних навичок у майбутніх дизайнерів: інтегративний принцип і методична модель]. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2024. V.16 (2), pp.105-117. (Web of Science)

DOI: <https://doi.org/10.18662/rrem/16.2/848>

URL: <https://lumenpublishing.com/journals/index.php/rrem/article/view/6916>

Публікації у наукових фахових виданнях України:

3. **Штайнер Т. В.**, Страутман Л. Л., Шедіна С. В., Лісовська О. М., Підлубна І. Л. Інтеграція виробничої практики у проектно-інноваційну підготовку фахівців у сфері дизайну. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2026. №26. С.1-22.

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18451856>

URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1699>

4. **Штайнер Т. В.** Формування професійно-проектної культури майбутнього педагога у сфері дизайну: інтеграція маркетингу та мистецьких практик. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2025. №22. С.1-16

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17253949>

URL: <https://pedagogical-academy.com/index.php/journal/article/view/1329>

5. **Штайнер Т. В.** Дизайн-проект як засіб розвитку мистецької компетентності та педагогічного світогляду у майбутніх фахівців у галузі дизайну. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: педагогіка та психологія*, 2025. №9. С.1-7

DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-9199-2025-9-09-04>

URL: <https://reicst.com.ua/pmtp/article/view/2025-9-09-04>

6. **Штайнер Т.**, Лісогор А., Силенко Ю. Професійно-практична підготовка дизайнерів: формування креативного мислення та візуальної

грамотності засобами мультимедійних технологій. *Молодь і ринок*. 2025. №1 (233). С.163-167

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.322714>

URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/322714>

7. Лісогор А. В., Штайнер Т. В., Силенко Ю. Застосування комплексного дизайн-проектування в освітньому процесі професійної підготовки фахівців у сфері дизайну. *Актуальні питання гуманітарних наук : Серія : Мистецтвознавство*. 2025. Вип. 86. Т. 2. С. 102-107.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/86-2-16>

URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_2/18.pdf

8. Самойленко О., Брюховецька І., Штайнер Т. Педагогічні умови формування soft skills у майбутніх педагогів у процесі професійно-педагогічної підготовки. *Молодь і ринок : наук.-пед. журнал*. 2024. № 10 (230). С. 56-60.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.314178>

URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/314178>

9. **Shtainer, Tetiana** The role of professional culture in the formation of future pedagogues of vocational education [Роль професійної культури у становленні майбутніх педагогів професійного навчання]. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського*. 2023. №4(145), С.25-29.

DOI: <https://doi.org/10.24195/2617-6688-2023-4-4>

URL: <https://drive.google.com/file/d/103HtI0OFvEH-ZyZIdkSRwJ7plfhw4B1A/view>

10. Батвінін Д. Р., Петухова Т. А., Штайнер Т. В. Використання мікроконтролеру BBC MICRO:BIT для створення STEM-проектів на уроках технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Т. 1, № 70. С. 137–141.

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.70-1.25>

URL : http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_1/27.pdf

Ключові слова: STEM-освіта, STEM-проект, робототехніка, STEM інструмент, технології, BBC micro:bit.

11. **Штайнер Т. В.** Своєрідність підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайн-освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Т. 1, № 17. С. 185–188.

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-17-1-39>

URL : http://innovpedagogy.od.ua/archives/2019/17/part_1/41.pdf

Публікації у наукових періодичних виданнях інших держав

12. **Shtainer T. V.** Features of professional and pedagogical training of the future teacher of technologies in the higher education institution [Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя технологій в закладі вищої освіти]. *Baltic journal of legal and social sciences*. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. No. 1. P. 34–44.

DOI : <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2022-1-25>

URL : <http://baltijapublishing.lv/index.php/bjlss/article/view/1790>

13. **Shtainer T.** Specifics of forming design competency of future creative specialties' professional [Специфіка формування дизайнерської компетентності професійних майбутніх творчих спеціальностей]. *Modern tendencies in the pedagogical and science of Ukraine and Israel: the way to integration*. 2019. No. 10. P. 141–145.

DOI <https://doi.org/10.24195/2218-8584-2019-10-15>

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/10143>

14. Савчук О. П., **Штайнер Т. В.** Особливості професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів технологій. *News of science and education*. Sheffield Great Britain : Publishing House «Education and Science» s.r.o., 2017. Т. 4, № 4. С. 8–11.

URL : <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=28871545>

Публікації апробаційного характеру

15. **Shtainer T. V.** Shedina S. V. Intersection of Graphic Design, Decorative Arts, AND Visual Advertising in Textile Print Design: Preserving Cultural Traditions [Перетин графічного дизайну, декоративно-прикладного мистецтва та візуальної реклами в текстильному поліграфічному дизайні: збереження культурних традицій] // *Science, technology and global challenges. Proceedings of the 6th International scientific and practical conference, (5-7 February, 2026)*. CPN Publishing Group: Tokyo, Japan. 2026. P. 279-287.

URL: <https://sci-conf.com.ua/vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-technology-and-global-challenges-5-7-02-2026-tokio-yaponiya-arhiv/>

16. **Штайнер Т.** Інтеграція інноваційних пізходів у зміст дисциплін дизайнерського профілю як засіб формування професійної компетентності майбутніх фахівців // *Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. С. 91-94*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/24382>

17. **Shtainer T.** Media art and digital design in creating variety pop performance [Медіа-мистецтво та цифровий дизайн у створенні вар'єте-поп-перформансу] // *Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.189-193*

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22298>

18. Телих О. О., **Штайнер Т. В.** Дизайн-макет обкладинки журналу як продовження сценічного образу // *Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.185-188*

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22297>

19. Киртока В. М., **Штайнер Т. В.** Урсуслінг як художній метод у створенні концептуальної колекції одягу // *Інноватика в освіті, дизайні та*

мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.165-168

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22292>

20. Kuznetsova K., **Shtainer T.** Photo design as a synthesis of art and technology [Фотодизайн як синтез мистецтва та технологій] // Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.140-143

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22282>

21. Rubakha V., **Shtainer T.** Interactive and project methods as a means of forming entrepreneurial skills of students of vocational (VET) education [Інтерактивні та проектні методи як засіб формування підприємницьких навичок студентів професійно-технічних (ПТО) освіти] // Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.88-90

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22262>

22. Klevets V., **Shtainer T.** The essence of gamification and its role in vocational training [Сутність гейміфікації та її роль у професійному навчанні] // Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 24-25 квітня 2025 року. Одеса: Університет Ушинського, 2025. С.47-50

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22226>

23. **Shtainer Tetiana** The Case Method In Teaching Design Disciplines: Revealing Students' Creative Potential [Метод кейсів у викладанні дизайнерських дисциплін, що розкриває творчий потенціал студентів] // Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. м. Одеса, 07 квітня 2025 року. Одеса : Університет Ушинського, 2025. С.475-478

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/22723>

24. Rubakha V., **Shtainer T.** Formation of entrepreneurial competences in vocational education students [Формування підприємницьких компетенцій у студентів професійно-технічної освіти] // Eurointegration in art, science and education : experience, development perspectives : 2nd International scientific-practical conference =Євроінтеграція в мистецтві, науці та освіті: досвід, перспективи розвитку : II Міжнародна науково-практична конференція. Klaipėda University, 07.03.2025. P. 267-269.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21916>

25. Klevets V., **Shtainer T. V.** The role of gamification in the teaching of design disciplines [Роль гейміфікації у викладанні дизайнерських дисциплін] // Eurointegration in art, science and education : experience, development perspectives : 2nd International scientific-practical conference =Євроінтеграція в

мистецтві, науці та освіті: досвід, перспективи розвитку : II Міжнародна науково-практична конференція. Klaipėda University, 07.03.2025. P. 230-231.
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21910>

26. **Штайнер Т.** Interaction of font graphics and fashion design in ukrainian and european art [Взаємодія шрифтової графіки та дизайну одягу в українському та європейському мистецтві] // Eurointegration in art, science and education : experience, development perspectives : 2nd International scientific-practical conference =Євроінтеграція в мистецтві, науці та освіті: досвід, перспективи розвитку : II Міжнародна науково-практична конференція. Klaipėda University, 07.03.2025. P. 152-153.
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21900>

27. Dubel B., **Shtainer T.** Basic requirements for the formation of information culture of future teachers of labor training, technology and computer science when using information technologies [Основні вимоги до формування інформаційної культури майбутніх учителів трудового навчання, технологій та інформатики при використанні інформаційних технологій] // The 15th International scientific and practical conference «Complexities of education of modern youth and students» (December 10 – 13, 2024) Paris, France. International Science Group. 2024. Pp.297-301
DOI: <https://doi.org/10.46299/ISG.2024.2.15>
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21033>

28. Dubel B., **Shtainer T.** Process of training future teachers of technology and computer science to use new information technologies [Процес навчання майбутніх вчителів технологій та інформатики використанню нових інформаційних технологій] // The 14th International scientific and practical conference “The latest technologies in scientific activity and the educational process” (December 03 – 06, 2024) Porto, Portugal. International Science Group. 2024. Pp.317-321
DOI: <https://doi.org/10.46299/ISG.2024.2.14>
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21035>

29. Калініченко І. І., **Штайнер Т. В.** Використання інноваційних технологій в формуванні абстрактного мислення старшокласників на уроці технологій // Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference “Modern Perspectives on Global Scientific Solutions” (December 02-04, 2024), Bergen, Norway. European Open Science Space. 2024. Pp. 191-193.
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/21032>

30. Pidlubna I., **Shtainer T.** Creative activity during the formation of design and construction competence of future technology teachers in a specialized school [Творча діяльність під час формування проектно-конструкторської компетентності майбутніх учителів технологій у спеціалізованій школі] // The 8th International scientific and practical conference «Modernization of innovative development of professional education» (November 26 – 29, 2024) Valencia, Spain, Netherlands. International Science Group. 2024. Pp.202-206
DOI: <https://doi.org/10.46299/ISG.2024.2.14>
URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/20918>

31. Кузнецова К. І., Штайнер Т. В. Графіка як вид зображувального мистецтва в дизайні // Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 23-24 травня 2024 року. Одеса: Університет Ушинського, 2024. С.102-104

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19739>

32. Shtainer T. V. Organization of activities for formation of graphic skills in professional education acquisitions [Організація заходів з формування графічних навичок у процесі професійного навчання] // Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 23-24 травня 2024 року. Одеса: Університет Ушинського, 2024. С.90-94

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19732>

33. Shtainer T. Theoretical justification of conducting the first lesson in the field of design in institutions of vocational and technical education [Теоретичне обґрунтування проведення першого уроку з дизайну в закладах професійно-технічної освіти] // Eurointegration in art, science and education: experience, development perspectives: матеріали Міжнародної конференції. Klaipėda University, Lithuania, 08.03.2024. Pp. 282-284

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/20786>

34. Shtainer T. The teacher's role in the formation of creative competence during students' project art-creative activities. *Proceedings of the XV International Scientific and Practical Conference* (December 26 - 29, 2023). Madrid, Spain. 2023. pp. 200-202

DOI : <https://doi.org/10.46299/ISG.2023.2.15>

URL : <https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2023/12/DISTANCE-EDUCATION-AS-THE-MAIN-PROBLEM-OF-YOUNG-PEOPLE.pdf#page=201>

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/18568>

35. Shtainer T. V. Formation of professional culture as a pedagogical problem during the training of future teachers of technology in higher education institutions [Формування професійної культури як педагогічна проблема під час підготовки майбутнього вчителя технологій в закладах вищої освіти]. *Innovative projects and programs on psychology, pedagogy and education* : International scientific conference, Riga, 10–11 December 2021. Riga, 2021. P. 185–187.

DOI : <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-173-2-51>

URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/198/5616/11745-1>

36. Shtainer T. V. Possibilities of using ICT tools in the educational process by future teachers of technologies [Можливості використання засобів ІКТ в освітньому процесі майбутніми вчителями технологій]. *Modern educational space : the transformation of national models in terms of integration* : Conference Proceedings, Leipzig, 22 October 2021. Leipzig, 2021. P. 83–86.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/13811>

37. **Штайнер Т. В.** Навчальні умови для розвитку ініціатив майбутніх дизайнерів та вчителів технологій в процесі навчальної та творчої діяльності. *Теорія і практика управління педагогічним процесом* : Міжнар. науково-метод. конф., присвяч. шануванню пам'яті Полторака Валентина Семеновича, м. Одеса, 26–28 трав. 2021 р. Одеса, 2021. С. 80–84.

URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/20770>

38. **Shtainer Tetiana** Contemporary design-education in Ukraine (Based on K. Ushynski's scientific opinion on the aesthetic formation of personality) [Сучасна дизайн-освіта в Україні (На основі наукового погляду К. Ушинського про естетичне формування особистості)]. *Світоглядні горизонти місії вчителя Нової української школи* : I Міжнародна науково-практична конференція, Одеса, 19–20 вересня 2019. Одеса, 2019. С. 11–12.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5198>.

39. **Штайнер Т. В.** Роль міждисциплінарної інтеграції в системі підготовки майбутніх фахівців мистецького профілю до інноваційної педагогічної діяльності. *Інновації в професійній діяльності педагога* : Міжнар. науково-практ. конф., м. Одеса, 17–18 жовт. 2019 р. Одеса, 2019. С. 163–165.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5200>

40. **Штайнер Т. В.** Оптимізація освітнього процесу у закладі вищої освіти. *Управління та інновації в освіті : досвід, проблеми та перспективи* : Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Одеса, 25–26 жовт. 2018 р. Одеса, 2018. С. 24–26.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5195>

41. Курінная Т. П., **Штайнер Т. В.** Науково-теоретичні основи навчання учнів дизайну. *Inovativny vyzkum v oblasti vzdelavania a socialnej prace* : Medzinárodnej vedeckej konferencii, Sladkovicovo, 10–11 March 2017. Sladkovicovo : Vysoka skola Danubius, 2017. С. 89–92.

URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/5055>

ВИСНОВОК

Уважати, що дисертація Тетяни Штайнер з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням з актуальної проблеми, відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

1.1 Уважати, що дисертаційне дослідження містить **наукову новизну**. *Вперше* науково обґрунтовано концептуальний зміст феномена «професійна культура майбутніх дизайнерів» та *розкрито* його структурну організацію синтезом екстрапрофесійного, інтрапрофесійного та аксіологічно-настановного компонентів; *вперше* науково обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують формування професійної культури майбутніх

дизайнерів: активізація інтенційного та мотиваційного прагнення майбутніх дизайнерів розробляти індивідуальні стратегії дизайнерської діяльності на культуровідповідних засадах; концентрація фокусу міждисциплінарних зв'язків у системі професійної підготовки студентів на культуровизначальному сегменті професійної дизайнерської діяльності; конструювання культуротворчого розвивального акме-середовища в закладі вищої освіти; розроблено систему критеріїв і показників, що віддзеркалюють феноменологічну сутність професійної культури майбутніх дизайнерів, а саме: фахово-детермінований критерій із показниками: розвиненість художньої ментальності майбутніх дизайнерів, сформованість їх проєктно-дизайнерської культури, наявність акме-інтенції на самодетермінацію в професії; гносеологічно-орієнтований критерій з показниками: усвідомлення студентами ціннісних засад дизайнерської діяльності в розрізі загального соціокультурного кластеру; обізнаність із культурологічною варіабельністю та змістово-фаховим функціоналом дизайнерсько-професійної діяльності, способами її реалізації в мистецькому просторі; сформованість універсально-фахової компетентності майбутніх дизайнерів; інтегральний критерій із показниками: наявність у майбутніх дизайнерів емоційної резильєнтності, автономність їхнього мислення, сформованість корпоративно-творчої самоідентичності студентів; науково обґрунтовано роль та доведено пріоритетність акмеологічної методології у формуванні професійної культури майбутніх дизайнерів; розкрито принципи, за якими акмеологічний методологічний підхід узмістовлює, фундаменталізує та збагачує культуротвірну орієнтованість площини професійної підготовки майбутніх фахівців-дизайнерів; розроблено, науково обґрунтовано експериментальну педагогічну модель (методологічно-відтворювальний, змістово-збагачувальний, результативно-параметризований блоки); здійснено категорійне уточнення понять «дизайн-освіта», «професійна культура»; подальшого розвитку дістали теоретичні концепції підготовки майбутніх дизайнерів та методичні засади формування їх професійної культури.

1.2. Уважати, що дисертаційне дослідження має **практичну значущість**. Розроблено методику формування професійної культури майбутніх дизайнерів (синтезувально-інтенціональний, компетентнісно-відтворювальний, конвергентно-самоактуалізаційний етапи).

Розроблено експериментально-діагностувальний апарат для моніторингу стану сформованості професійної культури майбутніх дизайнерів, дібрано комплекс валідних та складено низку авторських анкет, питальників, практичних завдань для студентів, які складають уніфіковану систему діагностування всіх показників сформованості професійної культури.

Розроблено робочу навчальну програму вибіркового компонента освітньо-професійної програми першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності В2 (022) Дизайн «Професійна культура дизайнера: акмеологія і прaxis».

2. Затвердити висновок засідання наукового (фахового) семінару Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» про дисертацію Тетяни Штайнер з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу», що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

2.1. Дослідження виконано відповідно до теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0120U002014), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

2.2. Матеріали дослідження **впроваджено** в освітній процес в практику роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка про впровадження № 574/21 від 26.03.2026 р); Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (довідка про впровадження № 1406/01-51/02 від 21.04.2026 р.).

2.3. Основні результати дослідження викладено висвітлено у 41 публікації авторки, із них: 2 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus / Web of Science; 9 – у фахових виданнях категорії Б з педагогіки (4 одноосібні), 3 – у наукових періодичних виданнях інших держав (2 одноосібні), 27 – апробаційного характеру (13 одноосібних).

3. **Ухвалили:** з урахуванням виправлення висловлених зауважень рекомендувати дисертаційну роботу Тетяни Віталіївни Штайнер з теми «Формування професійної культури майбутніх дизайнерів на засадах акмеологічного підходу» до попереднього розгляду і захисту в спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Результати голосування:

присутні – 17,
«за» – 17,
«проти» – немає.

Висновок прийнято **одностайно**

Голова
наукового (фахового) семінару,
доктор педагогічних наук,
професор

Учений секретар
наукового (фахового) семінару,
кандидат педагогічних наук,
доцент

Тетяна КОЙЧЕВА

Ірина БАРТШЧОВА